

Toimijatyö uudistuu jatkuvasti

Liikenneturvallisuuskatsaus sisältää nostoja liikenneturvallisuuden toimijatyön kautta aktivoidusta toiminnasta vuonna 2024.

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueella on jo pitkään tehty jatkuvaa, suunnitelmallista ja laaja-alaista liikenneturvallisuustyötä. Alueen jokaisessa kunnassa toimii liikenneturvallisuusryhmä, joka kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kunnan ryhmä edistää sekä kunnan liikennekasvatustyötä että ylläpitää liikenneympäristön toimenpiteistöjä toimijatyön tukemana. Aktiivinen ja monialainen liikenneturvallisuusryhmä on liikenneturvallisuustyön ydin, jonka toimintaa sidosryhmät ja liikenneturvallisuustoimijat tukevat. Kuntien ryhmiin osallistuvat muun muassa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenneturva, alueen pelastuslaitokset ja Poliisi.

Niukkenevien resurssien maailmassa on tärkeää priorisoida työtä tehokkaasti. Syksyllä 2024 kuntien liikenneturvallisuusryhmille tehtiin kysely liikenneturvallisuustoimijatyön toiminnan osa-alueiden tärkeydestä, erilaisten tehtävien koetusta tarpeellisuudesta ja kunnan ryhmän toiminnasta. Kyselyyn vastasi yli 160 henkilöä. Tuloksia käytetään toimijatyön kehittämisessä ja maakunnallisen liikenneturvallisuussuunnitelman laatimisessa. Suunnitelma valmistuu vuoden 2025 aikana.

Toimijatyössä uusia toimintamalleja

Toimijatyössä on yhdessä sidosryhmien kanssa kehitetty erilaisia liikennekasvatuksen toiminta- ja tapahtumamalleja eri ikä- ja kohderyhmille. Vuonna 2024 testattiin kahdella koululla toimijan laatimaa QR-koodisuunnistusta. Myös heijastinsuunnistus toteutettiin yhdellä koululla. Pehmolelu *Turvahirvi* keräsi lasten liikenneturvallisuushavaintoja useassa kunnassa. Aina toimintamalli ei vaadi materiaalia tai erillisiä resursseja. Esimerkiksi viime vuonna haastettiin osassa kunnista nuorisovaltuustoja ottamaan liikenneturvallisuus esille omassa toiminnassaan.

Erilaiset lapsille ja nuorille suunnatut esitykset tai oppitunnit ovat jo pidemmän aikaa olleet suosittuja toimijatyön tukemia toimintamalleja. Uusimpana joukkoon liittyi *Herra Hajamielen* esitys, jossa musiikin ja taikuuden kautta vuorovaikutteisesti käsitellään turvallisen liikkumisen teemoja. Esitys soveltuu erityisesti varhaiskasvatuksen ikäryhmille.

Turvaa Tenaville -liikenneturvallisuusrastitapahtuma on jo yli vuosikymmenen ollut erittäin käytetty toimintamalli. Pudasjärvellä järjestettiin ikäihmisten turvallisuuspäivä, joka perustui vastaavasti yhdeksään rastipisteeseen. Kokemus toimintamallista oli hyvä ja saa varmasti jatkoa.

Toimijatyöalueiden kuulumisia

Kaikki Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun kunnat olivat aktiivisen toimijatyön piirissä vuonna 2024. Toimija-alueilla käytettiin yhteisiä toimintamalleja ja teemoja, mutta työssä oli myös alueellisia painotuksia. Kuntien liikenneturvallisuusryhmät ja muut työntekijät, toimijat ja eri sidosryhmät järjestivät tapahtumia kaikille ikäryhmille.

Oulun kaupunki

Taika-Petterin *Pyörällä paras* -esityksiä jatkettiin Oulun kaupungissa aktiivisesti vuoden 2023 tapaan. Esityksiin osallistui yli 2 000 Oulun kaupungin 1.–6.-luokkalaista yhdeksästä koulusta. Yläkoululaisille suunnattu *Tappomopo* -esitys vieraili yhdeksässä koulussa ja tavoitti lähes 900 koululaista. Erityisesti 5.–6.-luokkalaista tavoitettiin some- ja Wilma-viestinnällä, jota tuettiin pinnaheijastimien jakamisella.

Oulun ympäryskunnat

Tappomopo -esitys vieraili lähes kaikissa Oulun ympäryskunnissa tavoittaen yli 700 yläkoululaista. Taika-Petterin *Pyörällä paras* -esityksiä järjestettiin Kempeleessä ja Limingassa. Lisäksi Kempeleessä järjestettiin *Pyörällä paras* -tapahtuma. Yhteensä esityksiin ja tapahtumaan osallistui lähes tuhat lasta. Lumijoella 70 päiväkotilasta sai heijastinliivit käytettäväksi muun muassa retkillä. Oulun ja sen ympäryskuntien alueella käynnistettiin kuntien liikenneturvallisuusryhmien puheenjohtajien kokoukset, jotka lisäävät tiedonvaihtoa kuntien välillä hyvistä toimintamalleista.

Pohjois-Pohjanmaan läntinen alue

Noin tuhat lasta ja nuorta tavoitettiin *Tappomopo*, *Punainen liitu* ja *Herra Hajamieli* -esityksin ja *Matti Marjamäen* luennoilla. Myös *Turvallinen koulumatka* -opetustuokioihin osallistuttiin Raahessa, Siikajoella ja Ylivieskassa.

Koululuokissa kiertävän liikenneturvallisuushavaintoja keräävän *Turvahirven* kohtasi noin 3 000 oppilasta. Heijastimia jaettiin alueella yli 1 000 kappaletta. Pyhäjoella järjestettiin Vanhusten viikolla rollaattoriratsia, jossa muun muassa täytettiin rollaattorin renkaat, testattiin jarrut ja lisättiin heijastimia.

Pohjois-Pohjanmaan keskinen alue

Pyhäjärvellä järjestettiin *Turvaa tenaville* -tapahtuma 1.-2.-luokkalaisille, johon osallistui myös Käsämsäen koululaisia. Haapavedellä järjestettiin toukokuussa työikäisille Pyörällä töihin päivä. Haapavedellä vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa yhteistyössä järjestettiin syysulkoilutuokio, jossa oli rastipisteitä ja jaettiin heijastimia. Heijastimia jaettiin myös Haapaveden heijastinpuussa, josta toivottavasti moni heijastinta tarvitseva kuntalainen sellaisen löysi.

Pohjois-Pohjanmaan eteläinen alue

Alueen *Turvaa tenaville* -tapahtumiin osallistuttiin Kalajoelta, Alavieskasta, Sievistä ja Reisjärveltä. *Tappomopo*, *Herra Hajamieli* ja *Punainen liitu* -esitykset sekä *Matti Marjamäen* luento tavoittivat tällä alueella noin 600 lasta ja nuorta. Heijastimia jaettiin muun muassa Sievin ja Kalajoen heijastinpuussa, ikääntyneiden joulukahveilla ja Perheparkin joulujuhlassa Alavieskassa sekä useissa kunnissa koululaisille. Reisjärven keskustataajamassa toteutettiin esteettömyyskävely.

Kainuu

Matti Marjamäki vieraili viidessä kunnassa kertomassa oman tapausesimerkinsä kautta nuoren vakavasta liikenneonnettomuudesta. Esitykseen osallistui noin 300 yläkoululaista. Nuorten ryhmiä tavoiteltiin mm. *Tappomopo* ja *Punainen liitu* -esityksin, moporatsialla, pyöränvalotempauksin, nuorisotilatapahtumin, Ristijärven liikenneturvallisuustapahtumalla ja Liikenneturvan järjestämällä pakopelillä Kajaanissa. *Turvaa tenaville* -tapahtumia järjestettiin tuttuun tapaan useammassa kunnassa. Senioreita tavoitettiin kaatumisen ehkäisemiseen liittyvillä tapahtumilla.

Koillismaa

Tappomopo ja *Punainen liitu* -esitykset sekä *Matti Marjamäen* luento tavoittivat lähes 500 nuorta myös Koillismaan alueella. Pudasjärvellä järjestettiin moporatsia. Lasten kohderyhmää tavoittivat *Turvaa tenaville* -tapahtuma Kuusamossa, suojatiepäivystys, Taivalkosken pyöräilytapahtuma, *Herra Hajamielen* taikuriesitys, QR-koodisuunnistus ja *Turvallinen koulumatka* -opetustuokio. Kuusamon kaupungin järjesti liikennepuiston kesäkauden avajaiset, johon osallistui Liikenneturvan kouluttaja. Pudasjärvellä järjestettiin iäkkäiden teemapäivä, jossa oli rastipisteitä ja asiantuntijapuheenvuoroja.

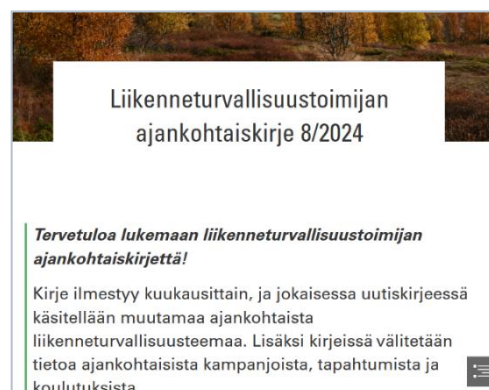

Tietoiskut ja uutiskirjeet kiinnostivat

Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun, Lapin ja Itä-Suomen toimijat järjestivät kahdeksan liikenneturvallisuusaiheista tietoiskua. Osallistujia oli hieman viime vuotta enemmän, yhteensä noin 900 henkilöä. Tietoiskuja katsottiin myös tallenteina.

Vuoden 2024 tietoiskujen aiheina olivat: pyörämatkailu, nuorten liikenneturvallisuus, päihteet ja lääkkeet liikenteessä, työmatkaliikenne, mikroliikkuminen, turvalliset liikennejärjestelyt, varhaiskasvatuksen hyvät käytännöt ja verkkokurssi kuntien liikenneturvallisuustyöhön. Eniten linjoille osallistujia keräsi turvallisia liikennejärjestelyjä käsittelevä tietoisku ja seuraavaksi eniten varhaiskasvatuksen hyviä käytäntöjä käsittelevä tietoisku. Tämä kertoo hyvin siitä, miten laaja liikenneturvallisuustyön kenttä ja toimenpidesalkku on. Kunnissa kiinnostaa sekä liikenneympäristön että -kasvatuksen keinot

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueella ajankohtaiset asiat yhteen koostavia liikenneturvallisuustoimijan ajankohtaiskirjeitä julkaistiin vuoden 2024 aikana kymmenen kappaletta. Lisäksi julkaistiin kaksi erillistä kävelyn ja pyöräilyn uutiskirjettä. Vuoden kuluessa päätettiin, että jatkossa kaikki teemat löytyvät liikenneturvallisuustoimijan ajankohtaiskirjeestä. Keskimäärin kirjetta kohden oli noin 100 lukijaa.

Toimijatyön tapahtumat tavoittivat laajasti

Alueilla toimijatyön kautta järjestettyjen tapahtumien tai välillisesti erilaisten toimintamallien kautta tavoitettiin vuonna 2024 yli 26 000 henkilöä (taulukko 1). Määrissä ei ole huomioitu uutis- ja ajankohtaiskirjeiden jakelua ja tietoiskuja.

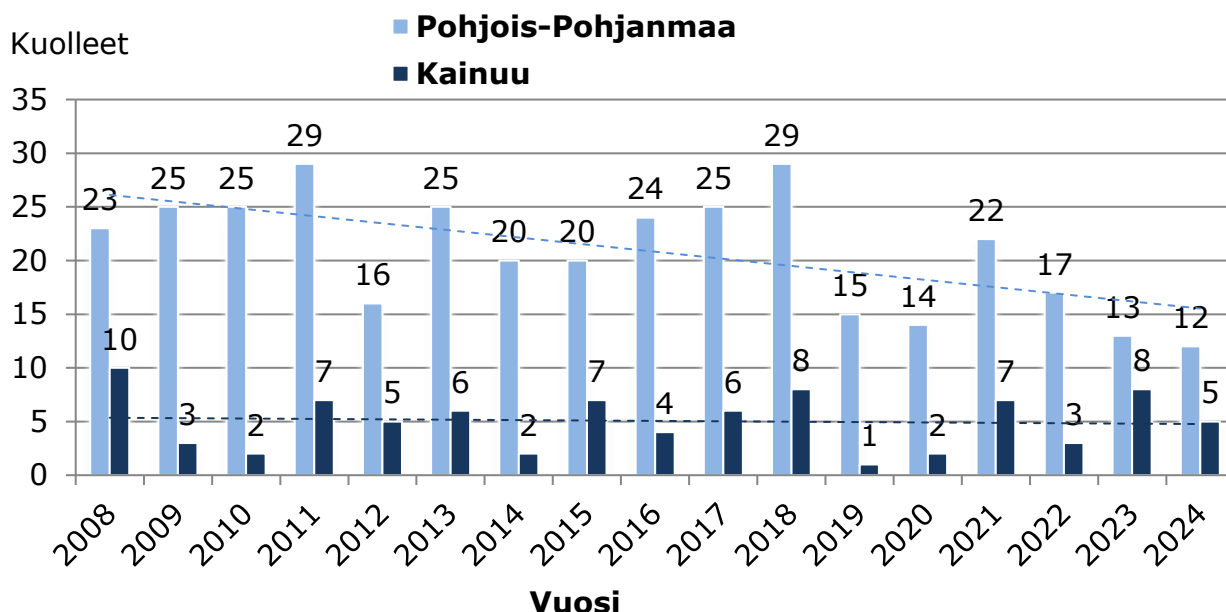
Taulukko. Toimijatyön tapahtumien kautta tavoitetut henkilöt 2024.

TOIMIJA-ALUE	TOIMIJATYÖN KAUTTA AKTIVOITUIHIN TAPAHTUMIIN OSALLISTUNEET HENKILÖT
OULUN KAUPUNKI	noin 8 000
OULUN YMPÄRYS	noin 2 000
POHJOIS-POHJANMAA LÄNTINEN	noin 6 000
POHJOIS-POHJANMAA KESKINEN	noin 1 000
POHJOIS-POHJANMAA ETELÄINEN	noin 2 000
KOILLISMAA	noin 1 500
KAINUU	noin 6 000

Tilastoja

Vuoden 2024 ennakkotietojen mukaan tieliikennekuolemien määrä oli sekä Pohjois-Pohjanmaalla että Kainuussa vuotta 2023 pienempi. Noin 15 vuoden ajalta liikennekuolemien trendi on ollut laskeva erityisesti Pohjois-Pohjanmaalla.

Kuva. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueella tieliikenteessä kuolleet maakunnittain vuosina 2008–2024 ja kehityksen trendi. Vuoden 2024 tieto on ennakkotieto. Lähde: Tilastokeskus.

Ennakkotietojen (28.1.2025) mukaan vuonna 2024 Pohjois-Pohjanmaalla loukkaantui tieliikenteessä 195 henkilöä ja Kainuussa 44 henkilöä. Loukkaantuneiden määrät laskevat vuodesta 2023. Loukkaantuneiden määrän noin 15 vuoden trendi molemmilla alueilla on selvästi laskeva. Edelleen 15–24-vuotiaat ovat ylliedustettuna tieliikenteessä loukkaantuneissa. Yli puolet loukkaantuneista liikkui henkilöautolla.

Vakavasti loukkaantuneiden tilastot valmistuvat vuoden myöhemmin kuin muut onnettomuustilastot. Tieliikennetilastoissa mukana olleiden vakavasti loukkaantuneiden määrä oli vuonna 2023 Pohjois-Pohjanmaalla 27 ja Kainuussa 10. Virallisen tieliikenneonnettomuustilaston ulkopuolelle jää paljon loukkaantuneita, erityisesti pyöräilijöitä ja jalankulkijoita, joiden määrää voi arvioida hoitoilmoitusrekisterin tilastojen avulla.

Taulukko. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueella tieliikenteessä loukkaantuneet ikäryhmittäin vuonna 2024 (ennakkotieto). Lähde: Tilastokeskus.

	0–14	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75–
POHJOIS-POHJANMAA	5 %	37 %	12 %	14 %	11 %	7 %	7 %	8 %
KAINUU	5 %	25 %	5 %	16 %	14 %	16 %	9 %	11 %

